

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. I. TIT. V. De Statu Hominum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

Atque hinc Collegium eum, qui adulterii accusatus est, & criminis abolitionem impetravit, recipere, eique omnia emolumenta retro praestare coactum est in causa *W.* contra die *Schmiede-Gilde*, & in causa *P.* contra *Cap. SS. B. & M.*

LIB. I. TIT. V.

De

STATU HOMINUM.

Qv. I. *An homines proprii recte comparentur servis?*

Laut. p. 12 **R**ESP. Non recte illis comparantur quoad PERSONAM; haec enim homines proprii liberi sunt, uti quotidiana praxis id testatur: *verb. Ho-* Hinc recte *Lauterb. h.* ait, eos non excludi a communione juris civilis; *mines pro-* Nam pater liberos habet in potestate, *Dn. Stryk. U. M. h. §. 5.* uxor sequitur maritum, homines proprii testamenta faciunt, contrahunt &c. *D. Stryk. ibid.* Processum instituunt contra ipsum dominum, *Dn. Stryk. d. l. §. 8.*

Sed quoad ACTIONES possunt omnino servis aequiparari, nam in eorum actiones dominus jus aliquod reale habet. *Dn. Par. Hyp. tit. de Jur. Pers. §. f. Schilt. Ex. ad ff. i. §. 5. Klock. V. 1. Conf. X. 732.* Unde liberi quoque inde nati ejusdem sunt conditionis. *Mev. P. 4. D. 22.* alienantur cum fundo, *Late Phil. Uf. Pr. Inst. L. 1. Ecl. 38. Dn. Stryk. U. M. h. §. 9.* discedentes ex fundo dominus vindicare potest, *Mev. p. 3. D. 9. & P. 5. D. 228.* denique manumissio quaedam, vel potius operarum remissio, dato pretio observatur, *Dn. Hopp. ad §. 2. Inst. de Libertin. Dick. Hyp. tit. de Libertin. §. 3. & late Phil. Uf. Pr. Inst. L. 1. Ecl. 39.* ubi formulas quoque ac literas manumissionis exhibet. *n. 11.* Hinc jam apparet, quam vera sit sententia *Laut. h.* Quod argumenta a servis ad homines proprios valeant: Nam Ecce, si nimium saeviant domini, manumittere eos tenentur, *arg. §. 2. Inst. de his qui sui. L. 1. §. 2. ff. Eod. Phil. L. 1. Ecl. 39. n. 2. & Ecl. 43. n. 2. ibique late Dd.* Manumissio quoque hodieque fit vel inter vivos, vel per ultimam voluntatem; *Phil. d. Ecl. 39. n. 5.* manumissi quoque debent reverentiam, ac revocari possunt in pristinum statum propter ingratitudinem, &c. *Schilt. d. Ex. 3. th. 5. pr.*

Qv.

Qv. II. *An Peregrini excludantur a communione juris civilis?*

De Jure antiquo id indubium est, *L. 1. C. de haer. Inst. ibique Gothofr. Laut. p. 11.* (qui late differentias inter cives & extraneos recenset): *L. 10. §. 6. verb. Ex- ff. de in jus voc.* Hinc peregrini quoque proprium praetorem habebant, *cluduntur, qui ipsis jus dicebat, indeque peregrinus vocatus est. L. 2. §. 28. ff. ab Esc. de O. J.*

At per constitutionem Antonini omnes, qui in orbe Romano sunt, cives Romani facti sunt, *L. 17. ff. de Stat. hom.* quod postea Frid. II. confirmavit in *Auth. omnis Peregr. C. Commun. de Success.* Atque illa constitutio hodieque in Imperio in CAUSIS PRIVATIS obtinet, & omnes peregrini aequè utuntur jure civili ac cives ipsi, nisi excludantur jure talionis; Nam vi juris talionis rectè Galli & Angli excludi possunt a successione immobilium in Germania, *arg. tit. ff. quod quisque juris. Vid. Quaest. ad eund. tit.*

In TERRIS ET JURIBUS PUBLICIS Imperii vero omnino, ac plenissime observatur jus Albinagii, (1) ratione *Terrarum*, nam terrae, quae non sunt juris Germanici, sed vel juris Slavici, vel Italici &c. non concurrunt in administratione regni Germanici, *Dn. Par. J. Publ. c. 1. §. 12. & c. 7. §. 7.* non proprium constituunt circulum, *d. J. Publ. c. 4. §. 3. & 4.* nec votum & sessionem habent in Comitibus tanquam Status. *d. J. P. c. 19. §. 9. & 10. seq.* (2) Ratione *Personarum*; nam ad officia & dignitates Imperii nemo admittitur nisi Germanus: Ita Imperator eligi debet Germanus, *J. P. c. 8. §. 3.* nec Elector alius esse potest quam Germanus, *ibid. c. 11. §. 12.* nec Status Imperii, *ibid. c. 19. §. 19. 10. sq.*

Extra Imperium, & in civitatibus quibusdam Imperii, obtinet quidem jus Albinagii, sed quam diversum id sit ab antiquo jure Albinagii, demonstratur *dist. J. Publ. c. 31. §. f.*

Qv. III. *An hermaphroditus, utroque sexu aequivalente, possit eligere quonam v. lit uti?*

AFFIRM. Nam monstruosum esset, utroque sexu simul uti, v. gr. *Laut. p. 13.* simul nubere & uxorem ducere, quae monstruosissima esset poly-verb. *si gamia, Carpov. J. risprud. Consist. L. 2. def. 16. n. 11.* hinc alia ratio *neuter* non est, quam ut ejus arbitrio committatur, quo uti velit; & tum alte-
rius
pravalet.

rius sexus usus ipsi interdictus erit, soletque tunc jurejurando adigi, se altero sexu non usurum; Quam electionem necessario sequuntur jura, quae illi sexui cohaerent, adeo ut electo masculino utatur quoque juribus masculorum, scil. patria potestate, & quae inde pendent juribus emancipandi, tutelae, capiendae dotis, aliisque, *L. 15. ff. testib. Et c. L. 6. §. fin. ff. Posth. haer. Inst. L. 10. ff. de Stat. hom.* In feudo succedit, *Carpz. Jurispr. Conf. L. 2. t. 1. def. 16. n. 10.*

An vero herimaphroditus, electo v. g. masculino sexu, postea, mortua forte uxore, possit nubere, ambiguum videtur? Equidem quia parem utriusque sexus facultatem habet, naturae ratio non impedit: Verum non videtur hoc sine scandalo permitti posse, satiusque esse id prohiberi. Quod si tamen utatur foeminino, tunc verum est, quod in *hoc actu* non utatur juribus masculorum; actus enim, qui naturam sexus sequuntur, in arbitrium & electionem ejus conferri non possunt; Sed, quia peperit, utitur juribus foeminarum: *In reliquis* vero omnibus actibus valet adhuc prior electio, ac propter mutationem sexus, perjuriumque, arbitrarie punitur.

Haec ita de iis, quae naturam sexus sequuntur, indeque pendent. Illa vero privilegia, quae juris beneficio sexui propter ejus praestantiam vel infirmitatem tributa sunt, ut SCtum Vellejanum foeminis, facultas munera publica gerendi masculis &c. ea plane cessare videntur; Quia non potest comparatio sexus praestantioris & infirmioris in eo fieri, in quo uterque pariter est; nec idem homo videri praestantior foeminis, qui & foemina aequae est; nec infirmior masculis, qui idem aequae masculus.

Et si vero casus hi rarissimi sint, possunt tamen contingere, uti exemplum refert *Amman. Iren. p. 162.* ubi uterque conjux fuit hermaphroditus, & uterque quoque impraegnatur. *Conf. Zach. Quaest. Med. Leg. L. 7. t. 1. quaest. 8. n. 6. sq. & ex professo n. 24. n. 26. Et n. 29. Montuus de Med. theoret. L. 1. C. 6.* ubi plura exempla adferuntur.

Qv. IV. *An, Et quando posthumi pro natis habeantur?*

Laut. p. 13. **R**ESP. Regulariter posthumi non sunt homines, nec in rebus humanis esse dicuntur: aliquando tamen propter utilitatem eorum receptum est, ut fictione juris pro natis habeantur: Utile autem est, si (1) agitur de eorum commodo, *L. 7. h. L. 30. §. 1. A. O. H.*

O. H. L. 231. V. S. & (2) res differri non potest in tempus nati-
tatis.

DISSENTIT *Lauterb.* uti si expectata natiuitate iure suo exci-
derent. (Nam tunc vi hujus fictionis adeunt haereditatem, §. 7.
Haer. quae ab intest. possliminium habent &c. *L. 26. ff. de stat. hom. &c.*)
Si proinde vel non agitur de comodo pupillorum, vel jus ipsis
saluum est in tempus natiuitatis, non opus est illa fictione, nec pro-
natis habentur: Atque hinc est, quod in materia collationis, ut-
pote quae differri potest ad tempus mortis, pupillus non habeatur
pro nato. *L. f. ff. de Collat.* (quae proinde dictis legibus non obstat).
Modo (3) vivi nascantur, *d. l. 30.* (4) perfecti, *d. l. 3. C. Posth. haer.*
Inst. Nam si vel mortui prodeunt, vel per abortum, itidem non opus
est illa fictione.

Effectus est, quod, si secundum haec requisita partus prodit, hae-
reditatem acquirat, illamque ad suos cognatos transmittat: Sed uno de-
ficiente, cessat tota illa fictio, proinde haereditas tota ad defuncti proxi-
mos cognatos defertur; Quae quotidie disceptantur. Vide *Carpzov.*
part. 3. Const. 17. def. 17. & praejudicia apud *Philip. Uf. Pr. Inst. L. 3.*
Ecl. 1. & Ecl. 4.

Qv. V. An etiam vivi nati censentur, qui mox decedunt non
emissa voce?

NEGAT *Lauterbach h.* Sed rectius

AFFIRMATUR, (1) quia mutus nasci & (2) aliunde de ejus *Laut. p. 14*
vita constare potest, v. g. *Wann es sich regt, oder das Herze beweget, verb. &*
wenn es seufzet, Carpz. 2. d. def. 18. n. 7. Wenn man dem Kinde gerie- *illico voce*
benen Pfeffer in die Nase bläset, und dasselbe schnupset. Carpz. 2. d. def.
19. n. 6. Sic obstetrices plumam ori & naribus admovere, & ex ejus
motu de vita statuere solent, &c. (3) per text. express. in *L. 3. C. posth.*
Inst. ibi: *si vivus natus esset, etsi vocem non emisisset, & in fin. hoc tan-*
tum requirimus, si vivus ad orbem totus processit, ad nullum declinans
monstrum vel prodigium.

Atque haec sententia usu fori obtinet, uti praejudicia sunt apud
Carpz. p. 3. const. 17. def. 18. & 19. Phil. Uf. Pr. Inst. L. 2. Ecl. 65. n. 8.
& seq. L. 3. Ecl. 4. in f. Rennem. L. 1. D. 1. qu. 9. Rauchb. p. 2. qu. 15.
n. 49. Coler. part. 2. dec. 258. n. 5. Brunnem. ad d. l. 3.

QV. VI. *An monstra pro liberis habeantur?*

Monstra sunt, quorum corpus, vel caput, vel vox, bruti magis formam refert, quam hominis: *L. 135. de V. S.* Haec pro liberis non habentur. *Struv. Ex. 3. §. 4. Dn. Par. ad Zach. quaest. Med. Leg. L. 7. t. 1. qu. 1. pr. Et n. 6. Phil. Uf. Pr. Inst. L. 3. E. 1. n. 10.* Adeoque nec rumpunt testamentum. *L. 3. C. posth. haer. Inst. L. 14. ff. de stat. hom.* Idque etiam in praxi verum esse testatur *Stryk. U. M. h. §. 15.*

OBST. *L. 135. de V. S.* ubi monstrum prodest matri ad jus liberorum, adeoque liberorum numero habetur.

RESP. Pro partu quidem habetur, non vero pro filio; nam cum revera peperit mater, omnia illa jura consequitur, quae propter dolores partus concedi solent: Porro etiam prodest ad evitandam poenam orbitatis: *Bokelm. h. tit. §. 7.*

OBST. quod monstrum animam habeat, adeoque homo sit, indeque hominum jure utatur.

RESP. Est homo quoad animam, non vero quoad corpus, hinc illa jura, quae corpus quoque respiciunt, uti successio &c. ipsis non debentur, sed sola alimenta, indeque nec liberorum numero veniunt.

NOT. Monstra occidi nequeunt, *Dn. Par. ad Zach. d. pr.* quia homines sunt quoad animam (de tali enim monstro loquimur, nam si ex coitu bestiali sit, facile id largimur, cum *Dn. Stryk. d. l. Huber. ad ff. h. t. §. fin. Dn. Par. ad Zach. d. l.*) Adeo ut poenam homicidii locum habere quidam asserant apud *Dn. Stryk. d. l.* Hoc equidem certum est, impune huiusmodi monstra occidi non posse. *Ant. Matth. de Crim. tit. de Sicar. c. 1. n. 6. in f. Dn. Stryk. d. l. Huber. ff. h. n. 7.* quanquam communis fere Gentium praxis sit contraria, per ea, quae late deducit *Gothofr. ad L. 135. de V. S. l. 6. Bokelm. ff. h. §. 7. & inprimis Ant. Matth. de Crim. tit. de sicar. c. 1. n. 6. in f.*

LIB. I. TIT. VI.

DE

HIS, QUI SUNT SUI VEL ALI- ENI ETC.

Qv. I. (a) *An parentum potestas sit ex jure naturae?*

(β) *Ex qua causa parentibus acquiratur? Et*

(γ) *quoniam ejus sint effectus?*

(α) **R**ESP. *Ipsum jus potestatis ejus, quae parentibus in liberos compe-* *Laut. p. 14*
tit, omnino ex jure naturae, & in eo omnes consentiunt: Conf. verb. Ori-
L. 5. de Fust. Et Jur. Sed effectus illius potestatis qui inter gentes obti- *gine est ex*
gent, fere sunt ex jure civili, uti id plenius ex num. (γ) apparebit. *jure N.*

(β) *Causa, quae liberos in potestate parentum esse jubet, admodum*
controvertitur: Alii enim parentibus potestatem illam acquiri vi genera-
tionis putant. Grot. L. 2. c. 5. §. 1. refutatus a Dn. Par. in Disp. de Jur.
Gener. §. 1. Alii ex praesumpto consensu liberorum, uti Pufend. de F. N.
Et G. L. 6. c. 2. §. 4. Alii jure occupationis ac ventris, Hobbes. de Civit.
c. 9. §. 2. Et 4. Addat. Albert. de F. N. p. 2. pag. 189. Alii a φύσις na-
turali, uti Tesm. ad Grot. d. l. §. 1. Alii a dominio, quod pater in leimen
habet &c. d. disp. §. 4.

Sed verius est, solam Dei voluntatem esse causam, uti omnium ju-
rium, ita & potestatis parentum. Solus enim Deus & potuit & voluit
parentibus injungere educationem, liberis vero reverentiam: quod late
probatur d. disp. §. 9. Et 10.

(γ) *Effectus patriae potestatis sunt naturaliter duo: (1) Quod li-*
beri a parentibus educari debeant; utpote cum educatio sit consequens,
quin pars procreationis: Neque enim ratio dari potest, cur educatio aliis
potius, quam parentibus, injungi debeat: Inprimis, cum ipsa natura ma-
tri alimenta suppeditet, quibus partus nutrirī debet. Accedit praeterea
instinctus, quem natura omnibus animantibus indidit: Ac denique una-
nimis Gentium consensus, L. 1. §. 3. de F. Et F. Disp. Dn. Par. de Tutel.
Illustr. cap. 1. §. 3. Grot. d. l. §. 2. n. 1. (2) Quod liberi parentibus de-
beant reverentiam, quia pater est alter creator, & gignendo quasi Deum

K 2

refert,

